

Warszawa 24 października 2006 r.

KODEKS DOBRYCH PRAKTYK INWESTORÓW INSTYTUCJONALNYCH

PREAMBUŁA

1. (...) *Funkcjonowanie skutecznego systemu nadzoru korporacyjnego (...) przyczynia się do uzyskania większego zaufania, które jest istotnym czynnikiem zapewniającym sprawne działanie gospodarki rynkowej. W rezultacie, koszt pozyskiwania kapitału jest mniejszy, a firmy zachęcane do bardziej skutecznego wykorzystania zasobów, co jest podstawą wzrostu gospodarczego.*
2. (...) *Ramy nadzoru korporacyjnego powinny chronić prawa wspólników/akcjonariuszy oraz ułatwiać wykonywanie praw wspólników /akcjonariuszy.*
3. *Powinny zostać wprowadzone ułatwienia dotyczące wykonywania praw własności przez wszystkich wspólników/akcjonariuszy, również przez inwestorów instytucjonalnych.*
4. *Inwestorzy instytucjonalni, działający jako instytucje zaufania publicznego, powinni ujawnić stosowane przez siebie zasady nadzoru korporacyjnego i procedury głosowania związane z ich inwestycjami, w tym procedury służące do podejmowania decyzji o tym, w jaki sposób wykonują oni swoje prawa związane z posiadaniem akcji.*
5. *Inwestorzy instytucjonalni, działający jako instytucje zaufania publicznego, powinni ujawnić, w jaki sposób rozwiązują istotne konflikty interesów, które mogą mieć wpływ na wykonywanie kluczowych praw własności dotyczących ich inwestycji.*
6. *Wspólnicy/akcjonariusze, w tym wspólnicy/akcjonariusze instytucjonalni, powinni mieć prawo do przeprowadzania między sobą konsultacji w kwestiach związanych z ich podstawowymi prawami wspólników/akcjonariuszy (...) z pewnymi wyjątkami, mającymi zapobiec ich nadużywaniu (...)*".

*Z „Zasad nadzoru korporacyjnego OECD”, OECD 2004
(polska wersja językowa – Ministerstwo Skarbu Państwa)*

Stosowanie zasad etycznego postępowania staje się zjawiskiem typowym i zarazem pożądanym w rzeczywistości gospodarczej, jak również społecznej większości krajów rozwiniętych. Ich śladem idą również niektóre kraje rozwijające się. Zasady te znajdują zastosowanie do prowadzenia działalności gospodarczej przez określone kategorie podmiotów i z reguły są skodyfikowane. Na użytek niniejszego Kodeksu kodyfikacje te zostały w znacznej mierze przeanalizowane.

Sygnatariusze niniejszego Kodeksu deklarują, że stosowanie zasad dobrych praktyk inwestorów instytucjonalnych jest ich celem i zamiarem. Charakter norm zawartych w Kodeksie wyklucza jednak jakkolwiek przymus ich stosowania. Leży to zresztą poza prawnie zdefiniowanym zakresem możliwości działania organizacji w których zrzeszeni są sygnatariusze. Dlatego też uważają, że każdy z podmiotów, do którego Kodeks się stosuje, powinien akceptować zasadę “stosuj lub wyjaśnij przyczyny niestosowania” (*comply or explain*).

W przekonaniu sygnatariuszy Kodeksu zwiększenie zaufania pomiędzy inwestorami instytucjonalnymi, a ich klientami, inwestorami instytucjonalnymi, a emitentami instrumentów finansowych, jak również pomiędzy samymi inwestorami są wartościami, które należy kreować i promować zarówno ze względów aksjologicznych jak i praktycznych.

Sygnatariusze, mając świadomość zmieniających się warunków prawnych i gospodarczych, uważają również, że zasady zawarte w Kodeksie powinny podlegać okresowym przeglądom i krytycznej weryfikacji – w miarę potrzeby – z udziałem niezależnych ekspertów. Wyrażają także opinię, że Kodeks będzie pomocny w zdefiniowaniu zasad, reguł i poziomu należytej staranności w relacjach pomiędzy inwestorami instytucjonalnymi, ich klientami i emitentami instrumentów finansowych, co potencjalnie może mieć znaczenie również dla regulatorów i sądów. Charakter norm zawartych w Kodeksie wyklucza możliwość stosowania sankcji o charakterze innym, aniżeli czysto moralne. Tym niemniej, sygnatariusze deklarują, że będą dążyć do wypracowania mechanizmów oceny stosowania zawartych w Kodeksie norm przez ich adresatów jak również wyrażania, w przypadkach skrajnych zachowań, dezaprobaty przez zrzeszające sygnatariuszy organizacje.

**Członkowie Izby Zarządzających
Funduszami i Aktywami**

**Członkowie Izby Gospodarczej
Towarzystw Emerytalnych**

I. ZASADY OGÓLNE

1.1. [CELE KODEKSU] Dążąc do realizacji celów niniejszego Kodeksu jego sygnatariusze (zwani dalej, z zastrzeżeniem pkt 2.1, “inwestorami instytucjonalnymi”) postanawiają, co następuje:

1.2. - w relacjach z emitentami instrumentów finansowych dążyć należy do tego, aby emitenci i inwestorzy instytucjonalni stosowali zasady nadzoru korporacyjnego, zarówno we wzajemnych relacjach jak i w relacjach z innymi podmiotami,

1.3. - w relacjach z osobami, na rzecz których inwestorzy instytucjonalni wykonują zawodowo swoje usługi (zwanych dalej “Klientami”) należy dążyć, na ile jest to możliwe i uzasadnione (w związku ze sposobem świadczenia usług i związanej z tym możliwości zidentyfikowania sytuacji finansowej, poziomu akceptowalnego ryzyka oraz poziomu wiedzy Klienta), do realnego stosowania trzech zasad. Po pierwsze – zasady priorytetu interesu Klienta nad interesem własnym. Po drugie – zasady rzetelnego informowania Klienta o istniejącym i potencjalnym konflikcie interesów. Po trzecie – zasady “poznaj swojego Klienta”, tj. zasady dostosowania zakresu i sposobu świadczenia usług do sytuacji finansowej i wiedzy Klienta,

1.4. - w relacjach wzajemnych między inwestorami instytucjonalnymi dążyć należy do stosowania zasad uczciwej konkurencji i zasady *fair play*.

2.1. [PODMIOTOWY ZAKRES STOSOWANIA KODEKSU] Normy zawarte w niniejszym Kodeksie stosują się do :

- podmiotów będących jego sygnatariuszami,
- innych podmiotów, zajmujących się zawodowo inwestowaniem w instrumenty finansowe na rachunek własny lub na rachunek Klientów i deklarujących stosowanie norm zawartych w niniejszym Kodeksie; na jego potrzeby do podmiotów tych stosuje się pojęcie inwestorów

instytucjonalnych,

- pracowników i członków organów zarządzających podmiotów, będących inwestorami instytucjonalnymi,

- podmiotów i pracowników oraz członków organów zarządzających podmiotów działających na zlecenie inwestorów instytucjonalnych, w zakresie ich usług świadczonych na rzecz Klientów.

2.2. W stosunku do podmiotów oraz członków ich organów i pracowników działających na zlecenie inwestorów instytucjonalnych, inwestorzy ci dołożą należytej staranności, aby osoby te stosowały się do postanowień niniejszego Kodeksu. W szczególności, w zakresie, w jakim jest to uzasadnione powierzonymi czynnościami oraz w zakresie, w jakim jest to możliwe w świetle obowiązujących te podmioty przepisów prawa, inwestorzy instytucjonalni dążyć będą do umieszczenia w umowach zawieranych z nimi, klauzul wskazujących na zasadność lub obowiązek stosowania się do reguł Kodeksu.

3.1. [PRZEDMIOTOWY ZAKRES STOSOWANIA KODEKSU] Normy zawarte w niniejszym Kodeksie stosują się do :

- emitentów instrumentów finansowych inkorporujących udział w kapitale (w szczególności – akcji),

- emitentów instrumentów o charakterze dłużnym (w szczególności – obligacji), jak i

- emitentów instrumentów o charakterze mieszanym lub hybrydalnym w tym również inkorporujących prawa rzeczowe (w tym – min. listów zastawnych i kwitów depozytowych).

3.2. W zakresie, w jakim postanowienia niniejszego Kodeksu odwołują się do Walnych Zgromadzeń (dalej “WZA”), rad nadzorczych lub zarządów spółek akcyjnych - stosować je należy odpowiednio również do innych organów lub jednostek organizacyjnych emitentów instrumentów finansowych.

II. RELACJE Z EMITENTAMI INSTRUMENTÓW FINANSOWYCH

A. UZGODNIENIA I DZIAŁANIA W ZWIĄZKU Z WZA

4.1. [UDZIELANIE PEŁNOMOCNICTWA] Inwestor instytucjonalny może ustanowić osobę trzecią swoim pełnomocnikiem do uczestnictwa i głosowania na WZA.

5.1. [KOMPETENCJE PEŁNOMOCNIKA] Pełnomocnictwo powinno być udzielane osobie posiadającej właściwe kompetencje, a w szczególności znajomość reguł i zasad odnoszących się do działania na WZA.

5.2. W przypadku udzielenia pełnomocnictwa osobie prawnej, powinna ona zapewnić wykonywanie tego pełnomocnictwa poprzez osobę spełniającą kryteria opisane w punkcie poprzednim.

5.3. [INSTRUKCJE DO GŁOSOWANIA] Pełnomocnictwo powinno określać sposób głosowania nad każdą uchwałą przewidzianą w porządku obrad. Pełnomocnictwo powinno również, w miarę możliwości, określać sposób głosowania uchwał nieprzewidzianych w porządku obrad (w tym porządkowych), o ile mogą one mieć istotne znaczenie dla funkcjonowania emitenta instrumentów finansowych lub dla wartości wyemitowanych przez niego instrumentów finansowych. Pełnomocnictwo powinno określać sposób zachowania się pełnomocnika w przypadku zaproponowania wszelkich innych uchwał, które nie znajdują się w instrukcji głosowania

(pełnomocnictwie). Czynność prawna udzielenia pełnomocnictwa obejmuje udzielenie instrukcji do głosowania również w przypadku, gdy pełnomocnictwo i instrukcja są odrębnymi dokumentami.

6.1. [PEŁNOMOCNICTWO UDZIELANE JEDNEMU PEŁNOMOCNIKOWI PRZEZ WIĘCEJ NIŻ JEDNEGO INWESTORA INSTYTUCJONALNEGO] Ustanawianie przez więcej niż jednego inwestora instytucjonalnego tej samej osoby jako pełnomocnika, powinno być dokonywane z uwzględnieniem następujących reguł:

6.2. - ustanawianie pełnomocnikiem podmiotu zawodowo zajmującego się reprezentacją (np. firmy inwestycyjnej), z zastrzeżeniem pkt 6.3., może dokonywać się bez potrzeby przeprowadzania uzgodnień z pozostałymi inwestorami instytucjonalnymi. W braku odmiennych uzgodnień, pełnomocnik taki nie powinien ujawniać sposobu głosowania wskazanego przez inwestora instytucjonalnego pozostałym inwestorom instytucjonalnym i osobom trzecim,

6.3. - ustanawianie pełnomocnikiem podmiotu powiązanego z jednym z inwestorów instytucjonalnych powinno być dopuszczalne jedynie w przypadku, gdy w trybie opisanym w pkt pkt 12.1. - 12.3. inwestorzy uzgodnili sposób wspólnego głosowania w najistotniejszych kwestiach, a ponadto jednym z przedmiotów tych uzgodnień było powołanie wspólnego przedstawiciela na WZA.

7.1. [DECYZJA O UCZESTNICTWIE W WZA, W PRZYPADKU POSIADANIA ZNACZNEGO PAKIETU AKCJI] Inwestor instytucjonalny powinien brać udział we wszystkich WZA spółek, w których, w imieniu własnym lub w imieniu swoich klientów dysponuje pakietem akcji równym lub większym niż 5% głosów.

8.1. [DECYZJA O UCZESTNICTWIE W WZA, W PRZYPADKU NIEPOSIADANIA ZNACZNEGO PAKIETU AKCJI] Przy udziałach mniejszych od poziomu wskazanego w punkcie poprzednim, inwestor instytucjonalny powinien wziąć udział w WZA, na którym przedmiotem obrad są istotne sprawy spółki, a zaniechanie wykonywania prawa głosu mogłoby zwiększyć ryzyko istotnego zmniejszenia wartości posiadanych akcji.

9.1. [REZYGNACJA Z UCZESTNICTWA W WZA] Inwestor instytucjonalny może rozważyć korzyści i koszty związane z udziałem na walnym zgromadzeniu i w przypadku uznania, że poniesione koszty będą nieproporcjonalne do ewentualnie osiągniętych korzyści, nie wziąć udziału w takim WZA. Zasada ta odnosi się zarówno do przypadku dysponowania jak i niedysponowania znaczącymi pakietami akcji. Na żądanie Klienta inwestor instytucjonalny powinien przedstawić uzasadnienie decyzji o nieuczestniczeniu w WZA.

10.1. [WYMIANA POGLĄDÓW PRZED I POZA WZA]. Inwestorzy instytucjonalni uznają, że ze względu na uzasadniony interes spółki i jej akcjonariuszy, (także w celu zapewnienia sprawnego przebiegu WZA) oraz fakt, że znajduje to oparcie w praktykach rynkowych, inwestorzy powinni mieć prawo do wymiany między sobą poglądów i opinii dotyczących spółki i planowanego WZA.

11.1. [PRZYKŁADOWA LISTA SPRAW OBJĘTYCH WYMIANĄ OPINII] Wymiana opinii między inwestorami instytucjonalnymi może dotyczyć w szczególności następujących kwestii:

11.2. - zmian statutu emitenta, mających istotne znaczenie dla spółki lub jej akcjonariuszy, a w szczególności uchwał w przedmiocie podwyższenia lub obniżenia kapitału akcyjnego,

11.3. - zmian statutu, których skutkiem jest przyznanie osobistych uprawnień akcjonariuszowi lub też zwiększenie liczby głosów przypadających na jedną akcję,

11.4. - propozycji łączenia danego emitenta z inną spółką; jednakże w przypadku, gdy inwestorzy instytucjonalni reprezentują ponad 33% głosów na WZA, taka wymiana opinii nie może stanowić podstawy do działań, których celem byłoby doprowadzenie do połączenia lub przejęcia,

11.5. - propozycji podziału emitenta,

11.6. - uchwał WZA dotyczących emisji akcji z wyłączeniem prawa poboru, w tym podejmowanych w związku z realizacją programów opcyjnych i programów opcji menedżerskich,

11.7. - uchwał przenoszących uprawnienia z WZA na radę nadzorczą lub z rady nadzorczej na zarząd spółki, lub też uchwał znacząco zmieniających uprawnienia rady nadzorczej lub zarządu,

11.8. - sposobu postępowania w przypadku, gdy w opinii inwestorów instytucjonalnych planowana uchwała WZA mogłaby być uznana za sprzeczną z przepisami prawa, ze statutem bądź dobrymi obyczajami albo za godzącą w interes spółki lub mającą na celu pokrzywdzenie akcjonariusza,

11.9. - wprowadzenia lub stosowania przez emitenta zasad nadzoru korporacyjnego i innych standardów etycznych,

11.10. - relacji z akcjonariuszem dominującym i podejmowanych przez niego działań względem spółki i akcjonariuszy,

11.11. - celowości umieszczenia w porządku obrad WZA określonej sprawy,

11.12. - oceny pracy zarządu spółki, poszczególnych jego członków lub rady nadzorczej i poszczególnych jej członków, a także formułowania wniosku o odwołanie pojedynczych członków rady nadzorczej lub zarządu, w przypadku braku pozytywnej oceny ich pracy,

11.13. - przeprowadzenia zmian władz spółki w przypadku podjęcia przez nie działań na szkodę akcjonariuszy lub spółki – w razie zaistnienia istotnych podstaw do takiej oceny, lub też uprawdopodobnionych podejrzeń, że działania takie miały miejsce (np. doniesienia prasowe, postawienie zarzutów prokuratorskich, skazanie wyrokiem sądu),

11.14. - rozważenie celowości desygnowania kandydata do rady nadzorczej przez więcej niż jednego inwestora instytucjonalnego, rozważenie kandydatur na to stanowisko, wybór kandydata – jak również rozważenie możliwości poparcia takiego kandydata przez pozostałych akcjonariuszy, w tym także przez akcjonariusza dominującego i akcjonariuszy mniejszościowych – przed oficjalnym ogłoszeniem jego kandydatury,

11.15. - wynagrodzeń członków rady nadzorczej jak również konstrukcji i sposobów realizacji programów motywacyjnych dla kadry kierowniczej,

11.16. - uzgodnień związanych z niewypłacaniem lub nienależytym wypłacaniem odsetek albo kapitału głównego z tytułu dłużnych papierów wartościowych,

11.17. - uzgodnień związanych z określeniem wysokości dywidendy,

11.18. - uzgodnienia związanego z upadłością lub możliwą upadłością emitenta.

12.1. [POROZUMIENIA PRZED WZA] Inwestorzy instytucjonalni mogą nie tylko wyrazić swoje opinie ale i uzgodnić wspólne stanowisko dotyczące postępowania przed WZA pod warunkiem wszakże, że:

12.2. - dokonywanie ustaleń między inwestorami instytucjonalnymi nie będzie związane z powstaniem jakiegokolwiek zobowiązania o charakterze prawnym lub gospodarczym między umawiającymi się inwestorami i nie będzie rodziło jakiegokolwiek obowiązku (poza czysto moralnym) działania zgodnie z dokonany uzgodnieniem,

12.3. - ewentualne uzgodnienia będą dokonywane *ad hoc*, tj. na potrzeby jednego WZA lub w związku z jakąś inną, konkretną sprawą w spółce, o ile nie jest ona bezpośrednio związana z WZA.

12.4. Powyższe reguły nie wyłączają możliwości zawierania poza WZA porozumień permanentnych w trybie i na warunkach wskazanych w przepisach prawa.

13.1. [PREZENTACJA KANDYDATÓW DO RAD NADZORCZYCH] Inwestorzy instytucjonalni powinni, w miarę możliwości, dążyć do publicznego zaprezentowania, z odpowiednim wyprzedzeniem przed WZA, swoich kandydatów do rad nadzorczych. Inwestorzy instytucjonalni uznają, że zwyczaj ten pozwala akcjonariuszom na podjęcie racjonalnej decyzji, co do sposobu głosowania w przypadku zgłoszenia takiej kandydatury (wedle własnych wewnętrznych procedur).

13.2. Inwestorzy instytucjonalni powinni dążyć do przyjęcia przez pozostałych akcjonariuszy, w szczególności akcjonariuszy dominujących, zasady publicznego przedstawiania, z odpowiednim wyprzedzeniem przed WZA, kandydatów do rad nadzorczych.

14.1. [PREZENTACJA MATERIAŁÓW NA WZA] Za dobrą praktykę inwestorzy instytucjonalni uznają udostępnianie dokumentów i materiałów z odpowiednim wyprzedzeniem przed WZA.

15.1. [ROZWIĄZANIA PRAWNE W ZAKRESIE WYKONYWANIA PRAW GŁOSU] Inwestorzy instytucjonalni powinni promować i wspierać wszelkie rozwiązania i zmiany regulacji prawnych, które miałyby na celu ułatwienie wykonywania praw głosu, w tym także zmniejszenie kosztów związanych z taką działalnością.

B. DZIAŁANIA W TRAKCIE WALNEGO ZGROMADZENIA

16.1. [REGULAMIN WALNEGO ZGROMADZENIA] Inwestorzy instytucjonalni powinni podejmować działania mające na celu przyjęcie przez spółkę regulaminu Walnego Zgromadzenia, jak również wskazać na pożądane cechy tego regulaminu. Inwestorzy instytucjonalni powinni także dążyć do stosowania regulaminów WZA przez emitentów instrumentów finansowych. Powinni dokładać starań, aby ograniczać częstotliwość zmian regulaminu WZA oraz aby zmiany te wchodziły w życie począwszy od następnego WZA po ich dokonaniu. Inwestorzy instytucjonalni powinni dążyć w szczególności do tego, aby regulamin zawierał precyzyjne postanowienia dotyczące wyborów władz emitenta.

17.1. [PROWADZENIE WZA ZGODNIE Z PORZĄDKIEM OBRAD] Inwestor instytucjonalny powinien zwracać uwagę na zasadę rzetelnego przygotowywania WZA oraz zasadę prowadzenia WZA zgodne z porządkiem obrad, a także promować je.

18.1. [WYBÓR I WYMOGI WOBEC CZŁONKÓW RAD NADZORCZYCH] Przy wyborze członków rad nadzorczych spółek, inwestor instytucjonalny działa w najlepszym interesie swoich klientów. W związku z tym dąży do tego, by popierani przez niego kandydaci spełniali w szczególności następujące wymagania:

18.2. - posiadali należyte wykształcenie oraz doświadczenie zawodowe i życiowe niezbędne do prawidłowego wykonywania funkcji,

18.3. - charakteryzowali się wysokim poziomem moralnym,

18.4. - wykazywali zaangażowanie w pełnieniu swoich obowiązków, a w szczególności mogli poświęcić odpowiednią ilość czasu właściwemu wykonywaniu funkcji członka rady nadzorczej,

18.5. - działali w najlepszym interesie spółki i akcjonariuszy,

18.6. - wykazywali znajomość i przestrzegali obowiązujących przepisów prawa oraz innych regulacji, w szczególności kodyfikacji dobrych praktyk w spółkach publicznych.

18.7. Inwestor instytucjonalny oczekuje od członków rad nadzorczych profesjonalnej aktywności i należytego zaangażowania w wypełnianiu funkcji w radzie nadzorczej. W opinii inwestora instytucjonalnego, członkowie rady nadzorczej emitenta powinni podejmować odpowiednie działania aby otrzymywać od zarządu regularne i wyczerpujące informacje o wszystkich istotnych sprawach dotyczących działalności spółki portfelowej oraz o ryzyku związanym z prowadzoną działalnością i sposobach zarządzania tym ryzykiem.

19.1. [NIEZALEŻNY CZŁONEK RADY NADZORCZEJ DESYGNOWANY PRZEZ JEDNEGO LUB KILKU INWESTORÓW INSTYTUCJONALNYCH] Z zastrzeżeniem odstępstw opisanych w pkt 21, w przypadku desygnowania danej osoby do rady nadzorczej przez jednego lub kilku inwestorów instytucjonalnych, powinna ona spełniać następujące kryteria:

19.2. - kryteria określone w pkt. 18.2-18.6,

19.3. - kryteria niezależnego członka rady nadzorczej określone w pkt. 20,

19.4. - nie pozostawać w stosunku pracy lub w innym o podobnym charakterze z żadnym z inwestorów instytucjonalnych (również i z tym, który go nie desygnuje), ani z podmiotem powiązany z inwestorem instytucjonalnym.

20.1.[NIEZALEŻNY CZŁONEK RADY NADZORCZEJ – KRYTERIA] Osoba pełniąca funkcje niezależnego członka rady nadzorczej powinna charakteryzować się w szczególności następującymi cechami:

a) nie piastowała stanowiska członka zarządu spółki lub jednostki stowarzyszonej w ciągu ostatnich pięciu lat przed powołaniem do rady nadzorczej tej spółki,

b) nie jest pracownikiem spółki lub jednostki stowarzyszonej oraz nie była nim w ciągu ostatnich trzech lat przed powołaniem do rady nadzorczej; wymóg ten nie znajduje zastosowania do przedstawicieli pracowników wybranych w trybie określonym odrębnymi przepisami, jak również do osób, które nie piastowały stanowisk kierowniczych w spółce lub w jednostce stowarzyszonej,

c) nie otrzymuje ani w ciągu ostatnich 5 lat nie otrzymała dodatkowego wynagrodzenia, w znaczącej wysokości, również w postaci opcji menedżerskich od spółki lub jednostki stowarzyszonej; nie dotyczy to wynagrodzenia otrzymywanego z tytułu pełnienia funkcji członka rady nadzorczej,

d) nie jest akcjonariuszem, pracownikiem ani pełnomocnikiem akcjonariusza dysponującego 5% lub powyżej 5% głosów na WZA,

e) nie utrzymuje obecnie ani nie utrzymywała w ciągu ostatniego roku znaczących relacji handlowych ze spółką lub jednostką stowarzyszoną; wymóg ten dotyczy również wspólnika, akcjonariusza, członka zarządu lub osoby pełniącej funkcje kierownicze w podmiocie pozostającym w takich relacjach. Przez relacje handlowe rozumie się w szczególności sytuację pełnienia funkcji znaczącego dostawcy towarów lub usług (w tym usług finansowych, prawnych, doradczych lub konsultingowych), znaczącego klienta, jak również bycia podmiotem lub inną jednostką organizacyjną, która otrzymuje znacznej wysokości przysporzenia od spółki lub podmiotu z jej grupy kapitałowej,

f) nie jest lub w ciągu ostatnich trzech lat nie była wspólnikiem albo pracownikiem obecnego, jak również byłego rewidenta zewnętrznego spółki lub jednostki stowarzyszonej,

g) nie jest członkiem zarządu innej spółki, w której to spółce jeden z członków zarządu jest z kolei członkiem zarządu lub rady nadzorczej spółki, w której dana osoba piastuje funkcję niezależnego członka.

h) nie jest powiązana z członkami zarządu w sposób, który mógłby wywołać wątpliwości co do bezstronności członka rady nadzorczej. W szczególności nie jest osobą bliską członka zarządu, znaczącego akcjonariusza ani osoby w inny sposób powiązanej ze spółką, w rozumieniu innych przepisów Kodeksu, w zakresie, w jakim wyklucza to uznanie danej osoby za niezależnego członka rady nadzorczej,

i) nie pełniła funkcji członka rady nadzorczej danej spółki dłużej niż 12 lat.

21.1. [CZŁONEK RADY NADZORCZEJ DESYGNOWANY PRZEZ JEDNEGO INWESTORA INSTYTUCJONALNEGO] W szczególnych okolicznościach osoba wyznaczona przez inwestora instytucjonalnego do rady nadzorczej powinna spełniać wymogi zawarte w pkt pkt 18.2 – 18.7, nie musi jednak spełniać wymogów wymaganych dla uznania jej za niezależnego członka rady nadzorczej ani też kryteriów opisanych w pkt 19.4.

21.2. Wymóg zawarty w poprzednim przepisie stosuje się do sytuacji desygnowania do rady nadzorczej akcjonariusza spółki.

21.3. W przypadku wyznaczania do składu rady pracowników inwestora instytucjonalnego lub innego powiązanego z nim podmiotu, inwestor ten nie powinien wybierać osoby, w stosunku do której, w szczególności w związku z jej udziałem w procesach podejmowania decyzji inwestycyjnych, powstało by zagrożenie uzyskania uprzywilejowanej pozycji informacyjnej lub istotnego konfliktu interesów.

22.1. [WŁASNE ZASADY GŁOSOWANIA] Inwestorzy instytucjonalni powinni dążyć do opracowania i upubliczniania własnych szczegółowych zasad głosowania na WZA spółek publicznych. Zasady te powinny dotyczyć zwłaszcza sposobu głosowań w przypadku emisji programów opcyjnych oraz zmian statutów spółek.

22.2. Zasady głosowania powinny zawierać opis polityki inwestora instytucjonalnego, szczególnie w stosunku do takich zmian statutów, które dotyczą praw mniejszości, równego traktowania akcjonariuszy i specjalnych uprawnień nadawanym pojedynczym akcjonariuszom lub grupie akcjonariuszy oraz mechanizmów dotyczących utrudnienia przejęcia spółki bądź kontroli nad spółką.

23.1. [SPOSÓB GŁOSOWANIA W KWESTII PROGRAMÓW MOTYWACYJNYCH] Inwestorzy instytucjonalni uważają za zasadne wiązanie wynagrodzenia zarządu z wynikami spółek.

23.2. Inwestorzy instytucjonalni przyjmują zasadę głosowania przeciw wprowadzaniu tego typu programów (np. opcyjnych), jeśli ich wynikiem miałyby być nadmierny (nieuzasadniony) wzrost emisji akcji.

23.3. Inwestorzy instytucjonalni przyjmują zasadę głosowania przeciw planom i programom opcji menedżerskich, w których cena przyznania opcji lub sprzedaży akcji jest istotnie niższa od wartości rynkowej akcji lub okres po którym beneficjent programu może sprzedać akcje bądź opcje jest za krótki.

24.1. [SPOSÓB GŁOSOWANIA W KWESTII PRZEJMOWANIA SPÓŁEK] Inwestorzy instytucjonalni są przeciwni podejmowaniu przez spółki i ich WZA działań prawnych i

faktycznych, których jedynym lub podstawowym celem jest zapobieganie przejęciu kontroli nad spółką. Inwestorzy instytucjonalni nie powinni uczestniczyć w przygotowywaniu i realizacji takich działań, a w przypadku głosowania na WZA powinni głosować przeciwko uchwałom zawierającym takie rozwiązania.

25.1. [SPOSÓB GŁOSOWANIA W KWESTII OGRANICZANIA ODPOWIEDZIALNOŚCI FINANSOWEJ CZŁONKÓW WŁADZ] Inwestorzy instytucjonalni są przeciwni wprowadzaniu rozwiązań prowadzących do ograniczenia lub wyłączenia odpowiedzialności finansowej członków zarządu. Inwestorzy instytucjonalni nie powinni uczestniczyć w przygotowywaniu i realizacji takich działań, a w przypadku głosowania na WZA powinni głosować przeciwko uchwałom zawierającym takie rozwiązania.

26.1. [JAWNOŚĆ GŁOSOWANIA] Inwestorzy instytucjonalni za zasadę uznają ujawnianie wobec klientów i środków masowego przekazu swojego sposobu głosowania. Za dopuszczalne uważa się nieujawnianie sposobu głosowania w głosowaniach tajnych, w szczególności tam, gdzie ujawnienie sposobu głosowania i jego przedmiotu groziło by naruszeniem dóbr osobistych osób fizycznych.

27.1. [WYKONYWANIE POROZUMIEŃ AD HOC NA WZA] Inwestorzy instytucjonalni mogą wykonywać na WZA porozumienia *ad hoc* dotyczące sposobu głosowania, jak również zawierać je bezpośrednio na WZA pod warunkiem wszakże, że:

27.2. - dokonywanie ustaleń między inwestorami instytucjonalnymi nie będzie związane z powstaniem jakiegokolwiek zobowiązania o charakterze prawnym lub gospodarczym między umawiającymi się inwestorami instytucjonalnymi i nie będzie rodziło jakiegokolwiek obowiązku (poza czysto moralnym) działania zgodnie z dokonany uzgodnieniem,

27.3. - ewentualne uzgodnienia będą dokonywane *ad hoc*, tj. na potrzeby jednego WZA.

27.4. Powyższe reguły nie wyłączają możliwości zawierania porozumień permanentnych w trybie i na warunkach wskazanych w przepisach prawa.

C. UZYSKIWANIE INFORMACJI O DZIAŁALNOŚCI EMITENTÓW I INNE RELACJE Z EMITENTAMI

28.1. [PRAWO DO INFORMACJI O SYTUACJI EMITENTA] Inwestorzy instytucjonalni podkreślają, że wszyscy akcjonariusze, niezależnie od wielkości posiadanego pakietu akcji, mają równe prawo wymagania od emitenta wyjaśnienia istotnych kwestii związanych z jego funkcjonowaniem w zakresie i formie zgodnej z obowiązującym prawem.

28.2. Inwestorzy instytucjonalni uznają przy tym zasadę, że w razie uzyskania istotnych informacji nie powinni ich wykorzystywać ani ujawniać, jak również, że dążyć powinni do tego, aby podmiot zobowiązany do ich ujawnienia, uczynił to w trybie wskazanym we właściwych przepisach.

29.1. [SPOSÓB WPŁYWANIA NA DZIAŁALNOŚĆ EMITENTA] Inwestorzy instytucjonalni za naturalne i logiczne uznają możliwość bezpośredniego kontaktu swoich przedstawicieli z przedstawicielami zarządu i rady nadzorczej spółki portfelowej. Jednocześnie, w celu jak najlepszej ochrony interesów własnych Klientów, inwestorzy instytucjonalni zastrzegają sobie prawo do podnoszenia niepokojących kwestii w dyskusji lub korespondencji z przedstawicielami rady nadzorczej i zarządu.

29.2. Inwestor instytucjonalny, dla ochrony interesów swoich Klientów, może wymieniać poglądy z

innymi akcjonariuszami, celem odpowiedniego, samodzielnego lub wspólnego działania, prowadzącego do oczekiwanych decyzji w spółce – także w opozycji do zarządu, czy rady nadzorczej spółki.

29.3. W przypadku braku lub niewłaściwej reakcji spółki, inwestorzy instytucjonalni za właściwe uznają skorzystanie z prawa żądania zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy i umieszczania odpowiednich punktów w porządku obrad walnego zgromadzenia (w tym punktu o powołaniu rewidenta do spraw szczególnych), celem doprowadzenia do skutecznego rozwiązania niepokojących ich kwestii.

30.1. [RELACJE Z CZŁONKAMI RADY NADZORCZEJ] Inwestor instytucjonalny może przekazywać członkom rady nadzorczej swoje opinie o realizacji strategicznych zadań spółki.

III. ZASADY DOBRYCH PRAKTYK W ZWIĄZKU Z TRANSAKCJAMI NIESTANDARDOWYMI

31.1. [ZASADNOŚĆ TRANSAKCJI DOKONYWANYCH POZA RYNKIEM REGULOWANYM I TRANSAKCJI NIESTANDARDOWYCH] Inwestorzy instytucjonalni akceptując biznesową konieczność, a w szczególności mając na względzie, że takie działanie najpełniej realizowałoby interesy ich Klientów, uznają za dopuszczalne wymianę niezbędnych informacji i wspólne uczestniczenie kilku inwestorów instytucjonalnych w negocjacjach i transakcjach, dotyczących nabycia lub zbycia instrumentów finansowych.

31.2. Stosowanie dobrych praktyk przy nabywaniu lub zbywaniu dużych pakietów instrumentów finansowych oznacza, iż transakcje takie mogą służyć wyłącznie realizacji najlepszych interesów Klientów.

31.3. Za transakcje niestandardowe uważa się transakcje, których zawarcie dokonuje się w trybie indywidualnych negocjacji lub wymiany ofert, tj. w trybie innym, aniżeli w systemach funkcjonujących na rynkach regulowanych, gdzie składanie ofert i ich przyjęcie dokonuje się w formach standaryzowanych i w znacznej mierze zautomatyzowanych.

31.4. Warunkiem uznania tych transakcji i sposobu ich przeprowadzenia za etycznie dopuszczalne powinno być jednak zachowanie zasad określonych w poniższych punktach.

32.1. [ROLA NADZORU WEWNĘTRZNEGO] Każdy uczestnik transakcji powinien posiadać komórkę nadzoru wewnętrznego, nadzorującą m.in. przebieg negocjacji i proces zawierania niestandardowych transakcji poza rynkiem regulowanym.

32.2. O przebiegu negocjacji i procesie zawierania takich transakcji powinni być informowani na bieżąco członkowie zarządu inwestora instytucjonalnego, a przynajmniej ten z członków zarządu, który jest odpowiedzialny za nadzór nad działalnością inwestycyjną.

33.1. [OBOWIĄZEK PROWADZENIA NALEŻYTEJ DOKUMENTACJI] Każdy z uczestników transakcji odrębnie, z wyłączeniem sytuacji, gdy uczestnicy ci postanowią powierzyć to zadanie podmiotowi zewnętrznemu (np. kancelarii prawnej), ma obowiązek dokumentowania wszelkich istotnych etapów negocjacji i procesu zawierania transakcji w sposób pozwalający na odtworzenie ich przebiegu.

34.1. [WSTĘPNE WARUNKI ZAWIERANYCH TRANSAKCJI] Inwestorzy instytucjonalni uważają za sprzeczne z zasadami dobrych praktyk na rynku kapitałowym, a w szczególności z interesem ich Klientów, uzależnienie rozpoczęcia negocjacji od przyjęcia zobowiązania zapłacenia

określonej ceny minimalnej lub zobowiązania zawarcia transakcji dotyczącej całości lub części instrumentów finansowych, będących jej przedmiotem. Inwestorzy instytucjonalni nie powinni przystępować do negocjacji na warunkach łamiących wyżej opisane zasady.

35.1. [WŁAŚCIWA REPREZENTACJA INWESTORÓW INSTYTUCJONALNYCH] Inwestorzy instytucjonalni powinni być reprezentowani przez osoby, które z racji swojej pozycji zawodowej podlegają niniejszemu Kodeksowi, lub też przez osoby, które oświadczą, że ich zamiarem jest przestrzeganie postanowień niniejszego Kodeksu. Przepis ten stosuje się odpowiednio do osób, które z tytułu pełnionych funkcji lub zawodu podlegają również innym kodeksom dobrych praktyk lub etycznym regulacjom zawodowym.

IV. RELACJE Z KLIENTAMI

36.1. [OGÓLNE ZASADY OBOWIĄZUJĄCE W RELACJACH Z KLIENTAMI] Podstawowymi zasadami, których stosowanie inwestorzy instytucjonalni uważają za pożądane w relacjach z Klientami, są w szczególności:

36.2. - zasada działania etycznego,

36.3. - zasada działania fachowego, ze szczególnym uwzględnieniem obowiązku zachowania najwyższych standardów staranności kontraktowej,

36.4. - zasada preferowania interesów Klienta nad interesem własnym,

36.5. - zasada niedyskryminacji określonych grup Klientów; zasada ta nie wyłącza możliwości różnicowania sytuacji Klientów, w szczególności, gdy jest to uzasadnione zakresem świadczonych wobec nich usług i wynika z zapisów kontraktowych,

36.6. - zasada niezależnego i obiektywnego działania na rzecz Klientów, w szczególności poprzez unikanie wchodzenia w relacje biznesowe i osobiste, których wynikiem mogłaby być utrata niezależności działania lub poglądów,

36.7. - z zastrzeżeniem wymogów udzielania informacji wynikających z przepisów prawa - zasada zachowania poufności informacji uzyskanych od Klientów i posiadanych o Klientach,

36.8. - zasada wykrywania, unikania i zarządzania konfliktem interesów,

36.9. - tam, gdzie rodzaj prowadzonej działalności umożliwia i uzasadnia stosowanie takiej zasady – zasada “poznaj swojego Klienta”, zwłaszcza poprzez identyfikację stopnia wiedzy inwestycyjnej, akceptowalnego poziomu ryzyka i sytuacji finansowej klienta.

37.1. [OBOWIĄZEK POSIADANIA I STOSOWANIA ODPOWIEDNICH PROCEDUR] Inwestorzy instytucjonalni powinni posiadać procedury i regulacje, których celem jest właściwa implementacja zasad niniejszego Kodeksu, jak również innych obowiązujących ich kodeksów etycznych i regulacji prawnych.

37.2. Inwestorzy instytucjonalni powinni również posiadać, a także stosować procedury i regulacje wewnętrzne, odnoszące się do nadzoru wewnętrznego, weryfikacji przez niezależne instytucje właściwości tworzenia i prezentacji informacji o aktywach klientów, jak również wyceny tych aktywów.

38.1. [KWESTIE KONFLIKTU INTERESÓW] Inwestorzy instytucjonalni deklarują, iż ich obowiązkiem jest wykrywanie, ujawnianie oraz zarządzanie konfliktami interesów. W przypadku powstania sytuacji konfliktu interesów, naczelną zasadą działania każdego inwestora instytucjonalnego winien być priorytet interesu Klienta.

38.2. W szczególności obowiązkiem inwestorów instytucjonalnych jest stworzenie wewnętrznych

procedur zapobiegających powstawaniu konfliktu interesów, a w przypadku powstania takiego konfliktu – procedur umożliwiających rozwiązanie go na korzyść Klientów.

38.3. Sytuacje stanowiące konflikt interesów mogą powstawać zarówno w procesie inwestycyjnym, jak i w działalności inwestora instytucjonalnego, niezwiązanej bezpośrednio z wykonywaniem zarządzania aktywami Klientów. Za sytuacje sprzyjające powstawaniu konfliktowi interesów należy uznać w szczególności:

38.4. - nabywanie papierów wartościowych na rynku pierwotnym, w sytuacji, gdy sponsorem emisji, gwarantem emisji lub uczestnikiem konsorcjum prowadzącym sprzedaż, jest podmiot wchodzący w skład grupy kapitałowej, którą tworzy lub do której należy dany inwestor instytucjonalny,

38.5. - nabywanie papierów wartościowych, których emitentem jest podmiot z takiej grupy,

38.6. - nabywanie do portfeli Klientów jednostek uczestnictwa funduszy zarządzanych przez danego inwestora instytucjonalnego, w sytuacji, gdy strategia inwestycyjna zakłada nabywanie do tych portfeli również innych instrumentów finansowych,

38.7. - realizację transakcji typu „cross trades” pomiędzy portfelami klientów,

38.8. - współpracę z brokerami lub innymi podmiotami, będącymi członkami wspomnianej grupy kapitałowej.

39.1. [PODSTAWOWE ZASADY PREZENTACJI WYNIKÓW INWESTYCYJNYCH]

Reklamy powinny być oparte na rzetelnych danych i nie powinny sugerować, że wyniki inwestycyjne oczekiwane w przyszłości można prognozować na podstawie wyników historycznych.

40.1. [PREZENTACJA STÓP ZWROTU PORTFELI RZECZYWISTYCH] Prezentowane wyniki powinny dotyczyć rzeczywistych portfeli, a nie portfeli modelowych lub teoretycznych. Dopuszczalne jest przedstawianie wyników rzeczywistych portfeli w relacji do wybranych benchmarków.

41.1. [ZALECENIE STOSOWANIA STANDARDÓW MIĘDZYNARODOWYCH] We wszystkich obliczeniach i przy prezentacji wyników portfeli zalecane winno być stosowanie powszechnie przyjętych zasad międzynarodowych, o ile jest to uzasadnione charakterem prowadzonej działalności w zakresie zarządzania aktywami.

42.1. [STOPA ZWROTU A OPŁATY] Wyniki funduszy powinny być prezentowane w oparciu o stopę zwrotu netto dla typu jednostek, odpowiedniego dla adresatów reklamy. Wskazane jest podawanie informacji o wysokościach wszelkich innych stosowanych opłat, w szczególności opłat początkowych lub końcowych.

43.1. [PREZENTACJA WYNIKÓW PORTFELI INWESTYCYJNYCH] Wyniki grup portfeli (kompozytów) powinny być obliczane i prezentowane jako średnie ważone ze stóp zwrotu ważonych aktywami wszystkich portfeli, a nie wybranych przedstawicieli. Wyniki osiągnięte w następujących po sobie okresach powinny być łączone w sposób geometryczny.

44.1. [MINIMALNY OKRES PREZENTACJI STOPY ZWROTU] Podawane w reklamach stopy zwrotu powinny obejmować okres co najmniej jednego roku (lub jego wielokrotności),

kończący się z upływem ostatniego kwartału lub ostatniego miesiąca. Wskazane jest podawanie stóp zwrotu dotyczących dłuższych okresów, liczonych w latach.

45.1 [ZAKRES ANNUALIZACJI STÓP ZWROTU] Zannualizowane stopy zwrotu mogą być podawane dla okresów krótszych niż jeden rok wyłącznie przez fundusze istniejące krócej niż rok. Stopy takie powinny być podawane od początku istnienia funduszy. Stóp zwrotu dla okresów krótszych niż roczne nie wolno annualizować.

45.2. Fundusze pieniężne mogą podawać roczną rentowność bieżącą i efektywną obliczoną na podstawie okresów krótszych niż rok.

46.1. [WYCENA AKTYWÓW WEDŁUG WARTOŚCI GODZIWEJ] W wycenie instrumentów finansowych inwestorzy instytucjonalni dążyć będą do stosowania wartości rynkowych lub/i modeli najlepiej odzwierciedlających wartość danego instrumentu, z uwzględnieniem wszystkich istotnych ryzyk.

47.1. [STOPA ZWROTU A BENCHMARK] Przy publikacji osiągniętych wyników zalecane jest podawanie opisu i stopy zwrotu z benchmarku właściwego dla danego typu funduszu.

48.1. [STOPA ZWROTU A RYZYKO] Zalecane jest podawanie stóp zwrotu w odniesieniu do ryzyka ponoszonego przez dany fundusz.

V. RELACJE MIĘDZY INWESTORAMI INSTYTUCJONALNYMI

49.1. [ZASADY OGÓLNE] Inwestorzy instytucjonalni we wzajemnych stosunkach powinni kierować się zasadami lojalności, uczciwej konkurencji i nie powinni podejmować działań, które naruszają lub mogłyby naruszyć dobre imię innego inwestora instytucjonalnego.

49.2. W zakresie możliwym do pogodzenia z interesem własnym i interesem Klientów, tajemnicą zawodową i tajemnicą handlową, inwestorzy instytucjonalni powinni współpracować przy realizacji przedsięwzięć służących rozwojowi rynku finansowego jak również przy przygotowywaniu, propagowaniu i ocenie rozwiązań legislacyjnych dotyczących tego rynku.

50.1. [ZAKAZ STOSOWANIA KAMPANII NEGATYWNEJ] W ramach działań promocyjnych i reklamowych nie mogą być stosowane elementy kampanii negatywnej, zmierzającej do dyskredytowania innych inwestorów instytucjonalnych. W działalności reklamowej i marketingowej prowadzonej przez inwestora instytucjonalnego nie powinno się stosować opinii dyskredytujących innych inwestorów instytucjonalnych. Przy zachowaniu zasady obowiązku rzetelnego informowania środków masowego przekazu, inwestorzy instytucjonalni nie powinni również wspierać i finansować wyżej opisanych działań.

V. PRZEPISY KOŃCOWE

51.1. [OŚWIADCZENIE O STOSOWANIU KODEKSU] Każdy z inwestorów instytucjonalnych składa oświadczenie o przyjęciu i stosowaniu niniejszego Kodeksu w raporcie rocznym jak również na stronie WWW inwestora.

51.2. W przypadku, gdy inwestor nie zamierza stosować Kodeksu lub niektórych jego postanowień, przedstawia, w sposób wskazany powyżej, oświadczenie – odpowiednio – o niestosowaniu

Kodeksu lub jego postanowień. Oświadczenie powinno zawierać krótkie wyjaśnienie powodów niestosowania Kodeksu lub części jego postanowień.

51.3. Sygnatariusze niniejszego Kodeksu zobowiązani są udostępniać Kodeks do wglądu wszystkim zainteresowanym.

52.1. [ZMIANY I DOSTOSOWANIE POSTANOWIEŃ KODEKSU] Inwestorzy instytucjonalni wyrażają przekonanie, że Kodeks Dobrych Praktyk powinien podlegać okresowemu przeglądowi jego postanowień, celem jego uzupełnienia lub weryfikacji.

52.2. Inwestorzy instytucjonalni utworzą Komitet Dobrych Praktyk, celem rekomendacji sygnatariuszom wprowadzania zmian lub uzupełnień treści niniejszego Kodeksu. W skład Komitetu Dobrych Praktyk powinny wchodzić po dwie osoby rekomendowane przez każdą z Izb, jak również dwie osoby dobrane (po jednej przez każdą z Izb) według kryterium eksperckiego. Komitet może uchwalić regulamin swojego działania i wskazać Przewodniczącego Komitetu. Sygnatariusze niniejszego Kodeksu i organy nadzoru są uprawnieni do prezentacji Komitetowi uwag i propozycji, odnoszących się do zmian treści Kodeksu.

52.3. Na wniosek inwestora instytucjonalnego Komitet Dobrych Praktyk przygotowuje opinię dotyczącą sposobu interpretacji postanowień niniejszego Kodeksu.

53.1. [SANKCJE] Za naruszenie zasad Kodeksu uznane będzie każde zachowanie niezgodne z tymi zasadami, a także próby obejścia zasad Kodeksu poprzez wykorzystanie podmiotów nie związanych zasadami Kodeksu, chyba że zachowanie takie jest następstwem okoliczności, za które podmiot związany zasadami Kodeksu odpowiedzialności nie ponosi.

53.2. Za naruszenie zasad Kodeksu przez pracownika lub osobę działającą na zlecenie podmiotu zobowiązanego do przestrzegania zasad Kodeksu, odpowiada ten podmiot.

53.3. W sprawach szczególnie istotnych, Komitet Dobrych Praktyk przygotowuje z własnej inicjatywy lub na wniosek jednego z sygnatariuszy, stanowisko w sprawie naruszenia zasad niniejszego Kodeksu. Stanowisko to zostanie przedstawione na Walnych Zgromadzeniach obu Izb. Inne działania odnoszące się do wyrażenia przez Izby swoich stanowisk lub stosowania ewentualnych sankcji organizacyjnych nie są przedmiotem niniejszego Kodeksu i dokonywane być mogą jedynie na zasadach wynikających z aktów statuujących Izby.